Poštnina plačana v gotovini.

Leto X., št. 41. V Ljubljani, 11. oktobra 1923.

V organizaciji je moč, kolikor moči — toliko pravice

DELAVEC

Izhaja vsak četrtek.

Stane posamezna štev. 1 Din, mesečno Din 3·—, celoletno 35 Din. — Za člane izvod po 60 para.

Oglasi po dogovoru.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani, ter opremljeni s štamp. dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije so poštnine proste.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6/II.

Glasilo Strokovne komisije za Slovenijo. (Pokrajinski odbor GDSJ.)

Stara resnica.

Marsikako staro resnico je treba v teh razburkanih časih na novo napisati. In sicer zato, ker je danes veliko ljudi, ki oznanjajo nove evangelije samo zato, — ker ne poznajo že davno znanih starih resnic.

Ena od teh resnic je ta, da morajo biti delavske organizacije tako daleč centralizirane, kakor je centralizirana kapitalistična država in kapitalistično gospodarstvo. Ne bolj, ne manj.

Tisti, ki centralizirajo delavski pokret bolj, nego je centraliziran kapitalizem, — tu mislimo na pristaše moskovske internacionale, — tirajo neoborožen proletariat v kolesje meddržavnih bojev in v brezplodne žrtve. Ta taktika začenja boj na neenakih pozicijah. Mi smo iz tega razloga svoj čas zavračali taktiko atentatov. Iz enakega razloga zavračamo tudi to taktiko, ki ima z atentati to skupno, da pomenja boj z neenakimi silami, kojega škodljivi izid se da lahko predvideti.

Še večji škodljivci proletariata pa so tisti, ki ne razumejo, da je proletariat dedič kapitalistične moči in da mora razpresti svoje organizacije tako na široko, kakor jih razpreda kapitalizem.

Država je realna sila v kapitalističnem svetu. Čez vso državo razpletena strokovna organizacija mora postati realna sila v strokovnih organizacijah. Le ta sila bo postala v boju za končne cilje socializma boja sposoben faktor. — Zato iz dnevnega reda naših strokovnih organizacij že radi njih končnega cilja ne sme izginiti zahteva po enotnosti strokovnega gibanja v državi.

Pa tudi radi bližnjih ciljev strokovnega gibanja je to potrebno.

Le s skupnimi močmi se da organizirati agitacija in tisk.

Le velike organizacije, ki ne slone na eni sami tovarni, lahko mirno in s prevdarkom odločajo o svoji mezdni taktiki.

Tudi to taktiko se da pravilno uravnati le tedaj, ako stopi vodstvo organizacije na hrib in razgledno točko, odkoder se dajo pregledati tudi zveze na desno in na levo.

Le velike organizacije, ki ne slone na eni sami tovarni, lahko take boje mirno in s prevdarkom vodijo — in vzdrže tudi eventualne neuspehe, s katerimi moramo računati.

Iz vseh teh razlogov ni pravo tisto geslo, ki se često sliši: mi hočemo obdržati vse svoje prispevke doma. — Če bi tako ravnali, bi bilo še za te prispevke škoda. Zakaj na ta način se ne da dosegati nič. Napram temu geslu je treba postaviti drugo: prispevek je treba skrbno razdeliti, vsakemu udu človeškega telesa je treba dati to, kar mu gre. —

Taki modrijani, ki mislijo, da se da kaj doseči, če razsekamo to, kar bi moralo spadati skupaj, niso šele od danes, ampak so menda tako stari, kakor svet stoji. Že v rimskih časih je povedal rimski državnik takim modrijanom povest o udih, ki so se želodcu uprli, — a pri tem zelo slabo vozili.

To povest se danes že otroci v šoli učijo, a vendar je marsikdo še ne zna. Najbolj zabavno je, če agitirajo agitatorji pretiranega moskovskega centralizma z geslom: mi bomo obdržali vse prispevke doma, kakor so agitirali, kakor čujemo med pristaši novo snujoče se neodvisne kovinarske organizacije na Jesenicah.

Čevljarska stavka v Ljubljani.

Medstrokovni odbor GRSJ v Ljubljani se obrača v zadevi čevljarske stavke na ljubljansko delavstvo s sledečo okrožnico:

Ljubljanskemu delavstvu!

Dragi sodrugi!

Stavka čevljarskih pomočnikov traja dalje.

Čevljarski pomočniki so vsled tega prisiljeni, da započno delati na svojo roko.

Tu jim lahko priskoči odločilno na pomoč ljubljansko delavstvo vseh strok.

Gotovo rabi vsak na jesen popravil iz čevljarske stroke. **Napišite na te pole svoje ime in adreso in kaj imate za popraviti oziroma novega naročiti.**

Odposlanci stavkujočih bodo prišli, ko boste pole oddali po te stvari k vam na dom.

Tako boste naši stvari pripomogli prav odlično, sebi pa še koristili, ker bomo izvršili naročila solidno in poceni.

Zbirajte naročila tudi po vsej hiši, kjer stanujete. Pole oddajte podpisanemu odboru.

Medstrokovni odbor za Ljubljano in predkraje.

Priobčujemo to okrožnico s pozivom, da se vsi naši čitatelji, ki tvorijo velik del ljubljanskih odjemalcev čevljarskih izdelkov po tem oklicu ravnajo. Kdor okrožnice ni dobil, naj pošlje priglase direktno na naše uredništvo. Ob tej priliki povdarjamo, da je prišla stavka na točko, ko se mora s tem, da pokažejo mojstri za upravičene in umerjene zahteve pomočnikov za obe strani častno končati ali pa do skrajnosti poostriti.

Ako se pomočnike prisili, da bodo izvedli akcijo, započeto s tem oklicem, oprti na solidarno pomoč vsega delavstva do konca, — se bo prenesel boj na polje konkurenčnega boja med sedanjimi mojstri in velikim novim podjetjem čevljarske stroke, ki mora iz tega nastati in ki gotovo ne bo zmanjšala težkega boja za obstanek, ki ga bojuje v Ljubljani zlasti mala čevljarska obrt.

Odmevi stavke v Brodu.

Vsi se še spominjamo napadov na Savez M. R. J. in osebnih blatenj njegovega tajnika s. Bračinca, katere so prinašali komunistični časopisi za časa lanske stavke v tovarni vagonov v Brodu na Savi. Vso krivdo na propadu stavke so zvalili na s. Bračinca, češ, da je on preskrboval podjetju stavkokazov.

Tok časa pa je razjasnil vso zadevo in sami zaupniki dičnih »nezavisnjakov« so izpovedali, da so oni dobavljali podjetju stavkokazov. Nam je bilo to že pred meseci znano, a nismo hoteli tega obešati na veliki zvon, ker bi se s tem razburjenje med kovinarskimi delavci le še povečalo, kar bi neugodno vplivalo na akcijo za ujedinjenje kovinarjev vse Jugoslavije.

Verovali smo, da bodo komunisti svoje resolucije o ujedinjenju, v katerih so si stavili na prvo mesto nalogo, zbliževati duhove, tudi izvajali dejansko, kakor smo jih izvajali mi.

Toda pozabili so na vse te krasne resolucije in pričeli zopet svojo staro pesem, ter ponovno dokazali, da so jim vse resolucije le pesek v oči proletariata. S tem so tudi pokazali, da jim ni za enoten kovinarski pokret, jim ni za enotno kovinarsko organizacijo, ampak imajo interes na tem, da ostanejo strokovne organizacije še vnaprej razbite.

Ker je hrvatsko in srbsko delavstvo že dodobra spoznalo njihovo protidelavsko politiko in jim obrača hrbet, so vse svoje sile posvetili Sloveniji, da razbijejo tudi tu delavske organizacije. Pri tem delajo kakor tat, ki vpije: primite tatu. Mesto da bi lojalno priznali, kar so na primer njihovi lastni zaupniki ugotovili o stavki v Subotici, pa na vedno nesramnejše načine blatijo naše organizacije in njihove funkcionarje, osobito s. Bračinca.

Zato smo primorani povedati delavstvu potek stavke v Brodu.

Stavko v Brodu so proklamirali in vodili nezavisni, ker so imeli takrat večino brodskega delavstva v svoji organizaciji. Takoj po izbruhu stavke so izključili pet zaupnikov, češ, da so »socialpatriotje«. Ker so ti hoteli iti na delo, ter s tem postati stavkokazi, jim je Savez Metalskih Radnika zagotovil stavkovno podporo in jim jo tudi izplačeval tedensko, vsakemu po 100 Din. — Ves čas med **stavko so nezavisni poročali prav natančno, koliko in od kje so došli stavkokazi.** Ko je stavka končala, je ona petorica izključenih zaupnikov zopet vstopila v nezavisno organizacijo in dobila tam tudi funkcije zaupnikov.

Eden teh zaupnikov je šel pozneje k podjetniku po 10.000 Din predujma, katerih mu pa podjetnik ne samo ni hotel dati, ampak ga je poleg tega tudi odpustil.

V svoji jezi do podjetnika je na to sporočil, da so oni zaupniki, ki so bili ob začetku stavke izključeni kot »socialpatriotje« iz nezavisne organizacije, dobavljali stavkokaze, za kar so prejemali od podjetja ves čas med stavko polno plačo in odškodnino za stroške, ki so jih pri tem imeli.

Vsak lahko sedaj sam razmotri, zakaj so nezavisni izključili zaupnike, jih po stavki zopet sprejeli v organizacijo in jim celo poverili zaupniške funkcije, na kakšen način jim je bilo mogoče tako točno poročati o številu stavkokakazov in kdo je bil v zvezi s podjetnikom. V ilustracijo naj navedemo še, da je bil podpredsednik nezavisne organizacije obenem tudi odbornik »Orjune«.

Brodsko delavstvo je uvidelo kdo se bori za njihove pravice ter je kompaktno pristopilo k Savezu Metalskih Radnika. Meseca avgusta se je vršila mezdna razprava, pri kateri je delavstvo s svojim enotnim nastopom doseglo poleg nekaterih socialnih pridobitev tudi 15 do 24 odstotkov povišanja plač.

*

Izseljevanje na Japonsko.

Po mnogih tovarnah se vrši precejšnja agitacija za izselitev na Japonsko. Inspiratorji te agitacije povdarjajo, da je bilo v zadnjem potresu ubitih veliko število profesionalnih delavcev, na drugi strani pa je porušenih mnogo zgradb. Izseljencem se obljubujejo baje lepe plače (okoli 3000 K dnevno).

Mi še nimamo o celi stvari natančnejših podatkov, vendar se nam čudno zdi, da oblasti o tej zadevi ničesar ne razglase. V kolikor so nam razmere na Japonskem znane, vemo, da ima japonski denar visoko vrednost (skoro isto kakor dolar) in je prav lahko mogoče, da če se preračuna plača na naše krone, da znese to par tisoč kron. Pozabiti se pa ne sme, da se ne dobiva samo plačo po visokem kurzu, temveč so tudi izdatki za hrano, stanovanje in obleko po visoki valuti. Zato naj nihče ne upa, da bo spravil kar celih 3000 K, temveč mu bo šlo večina tega zaslužka v izdatke za življenjske potrebščine.

Kar se pa tiče svobodnega kretanja, pa poznamo Japonsko kot najbolj reakcionarno državo, ki se ne straši potokov krvi, kadar je treba razganjati delavske organizacije. Naši delavci, ki bi se izselili tja bi prebivali najbrže v kakem taborišču v barakah. Ne znali bi si pomagati, ker ne znajo jezika in ker bi ne imeli denarja za potne stroške, bi bili izročeni na milost in nemilost brutalnosti tamkajšnjih podjetnikov. In kdor pozna konzularno službo jugoslovanskih konzulatov, ta tudi vé, da bi tudi tukaj naši delavci ne našli zaslombe.

Iz vseh teh razlogov svarimo naše delavstvo pred prenaglimi koraki. Kdor bi že hotel oditi in bi dobil državno dovoljenje (passport) o čemer pa dvomimo, da bi šlo kar tako lahko, tisti naj sklene pogodbo v kateri bodo predvidene vse varstvene mere o osebni svobodi, o stanovanju, in o stroških za potovanje.

Mi se bomo pa obrnili na merodajne faktorje, da zvemo, odkod prihaja ta izseljevalna agitacija in koliko je sploh možnosti za izseljevanje.

„Strokovna komisija proti ujedinjenju."

Pod tem naslovom polemizira »Organizovani radnik« proti izvajanjem mednarodnega tajnika lesnih delavcev, ki smo jih priobčili v predzadnji številki našega lista. Mi se temu naslovu čudimo, ko vendar nismo v članku razen kratke pripombe povedali nič svojega. Zato bi se moralo bolj pravilno reči, da je mednarodni tajnik Woudenberg proti **takemu ujedinjenju**, kakor se je tu izvršilo. Ker je del organizacije lesnih delavcev s sedežem v Ljubljani še vedno priključen tej internacionali, mislimo, da se mora izvršiti dvoje: ali da izstopi tudi ta del, ali da pride do popolnejšega ujedinjenja in druge taktike. Zato smo menda upravičeno pripomnili, da je rešil tisti del te organizacije, ki hoče ostati v dosedanjih mednarodnih zvezah — prehitro težka vprašanja in da jih zato ni rešil.

V ostalem se nahaja v članku običajna trditev o »liferovanju štrajkolomaca po diktatu Glavnog Radničkog Saveza«, koje verodostojnost smo že na nešteto slučajih preiskusili. S tem »liferovanjem štrajkolomaca po diktatu G. R. S. pa se pri nas ne da več krošnjariti. Ponavljamo: Mi nismo proti ujedinjenju, ampak zanj. Strinjamo se

pa popolnoma z glavnim tajnikom Woudenbergom tam, ko pravi: predpogoj za skupno delo je medsebojno zaupanje. Zato je treba za sodelovanje predvsem osebnega poštenja, zato morajo predbacivanja, kakor so zgornja, izginiti, zato neiskrenost ne sme biti več vodilna taktična smernica. Takrat pa tudi ne bo nikogar več, ki ne bi bil za edinstvo. Danes smo zanj v resnici mi, — med tem izrablja nasprotna stran željo delavstva po ujedinjenju za dinamit pri svojem razdiralnem delu.

*

Mi kovinarji na Dobravi ostanemo vsi do zadnjega zvesti svoji organizaciji ODK. Mi ne maramo razkola!

In glas z Javornika odmeva: Tudi mi kovinarji iz Javornika ostanemo svojim zastavam zvesti. In obrazi »nezavisnih« so postali kakor poparjene žemlje.

Brezposelnost v posameznih državah sveta.

Človek bi mislil, da po vojni ne bo brezposelnosti. Svetu primanjkuje vsega, ker se je leta in leta le uničevalo, mesto da bi se produciralo. Vkljub temu pa, da potrebuje blaga svet bolj kot kedaj, ga delavske roke ne proizvajajo in delavnice stojijo.

Sledeče številke nam kažejo razmah brezposelnosti v pozameznih državah v juniju 1923.

Država je imela brezposelnih odstotkov vseh strokovno organiziranih:

Anglija	11.3
Belgija	2.3
Danska	7.4

Za druge države navaja naš vir le skupno število vpisanih brezposelnih.

Na Holandskem je brezposelnih 30.000, v Italiji 214.000, v Švici 52.200, v Avstriji 122.000, v Rusiji 443.000.

Število brezposelnih se v zapadnih državah počasi zmanjšuje. V Angliji je bil n. pr. l. 1921 vsak peti strokovno organiziran delavec brezposeln! Od takrat se je stanje za polovico poboljšalo.

Deloma gre to na račun Nemčije, ki trpi na posledicah ruhrske okupacije. Med tem ko se vsled tega nemška industrija izloča iz svetovnega trga, zavzema njena mesta — angleška. Odkar je zasedeno Porurje, se je dvignila angleška premogovna produkcija za 15 odstotkov in zaposlila 170.000 rudarjev na novo! Zato je dvomljivo, ako bo zmanjšanje brezpselnosti trajno.

Zakaj glavni vzrok brezposelnosti ostaja: Vojna je izčrpala ves kapital iz širokih slojev ljudstva in ga koncentrirala v doslej nezaslišani izmeri v rokah raznih Stinnesov. Celi narodi so obubožali, — korist od tega pa imajo kapitalisti drugih narodov.

A vsi ti kapitalisti ne morejo nastopiti kot kupec vsega blaga, ki so ga nekdaj množice proizvajale.

Tudi bogataši imajo samo po en želodec in najhujše razsipavanje ne more njih potrošne sile tako dvigniti, da bi bila enaka potrošni sili milijonskih množic. Tako nastopa v veliki meri to, kar so napovedovali znanstveniki socializma:

Radi obubožanja mas nastopa kriza produkcije in brezposelnost.

Tu vodi k ozdravljenju le ena pot: povišanje kupne sile množic. Tako je zvišanje delavskih plač nujen predpogoj za ravnotežje v svetovnem gospodarstvu.

Sličice z Jesenic.

Preteklo nedeljo sta se vršila na Jesenicah v Delavskem domu dva občna zbora. V veliki dvorani so se zbrali tisti, ki ostanejo še tudi v bodoče kovinarji, v gostilniški sobi so se pa zbrali nekateri, ki bodo ustanovili **strokovni rep** Nezavisne politične stranke.

*

Dva zaupnika na Jesenicah sta se prepirala, kdo je kriv razkola. Prvi je trdil, da so krivi kovinarji, drugi pa, da so krivi nezavisni. Prepira ne bi bilo zlepa konec, ko bi ne pristopil k njima navaden delavec iz tovarne, ki je izrekel to le salomonsko razsodbo: **Razkol dela tisti, ki snuje novo organizacijo, kajti če bi ostali vsi v stari kovinarski organizaciji bi razkola sploh ne bilo.**

*

Treba bo enotno nastopati, je izjavil komander jeseniških nezavisnežev Mulej. On je mnenja, da je skupno delo obeh organizacij potrebno. Naši pa začudeno vprašujejo: **Če je enotno delo potrebno, zakaj ste izstopili iz enotne organizacije?**

*

Na izrednem občnem zboru kovinarske organizacije je izvajal delegat ODK s. Svetek: Nekaj mesecev so nezavisni iskali vzrok za razkol. Pri mezdnem gibanju so mislili, da je njihov čas prišel. Hujskali so na stavko ter računali: če pojde ODK v stavko in bo mogoče stavka skrahirala, takrat bomo to priliko izrabili in bomo vzpostavili »nezavisno« organizacijo. Če pa ODK ne pojde v stavko, bo pa med delavstvom katerega bomo zradikalizirali, ogorčenje nad ODK in zopet bomo imeli povod za ustanovitev nove organizacije.

Posrečilo se jim pa to ni, ker je ODK z izvrstno taktiko doseglo pri pogajanjih precejšen uspeh.

Nato so zahtevali razsodišče v nadi, da centralni odbor tej zahtevi ne bo ugodil. Ali tudi tukaj jim je spodletelo. Razsodišče se je vršilo in vsakdo je moral opaziti, da nezavisni sploh nanj niso bili pripravljeni, ker niso niti obtožnice znali zagovarjati.

Ker tudi sedaj niso uspeli, da bi dobili vzrok za razkol, zato so znagnali krik, da hočejo izredni kongres. Upali so, da bo centralni odbor kongres odklonil, ker se je še le vršil in ker je precej drag. Ali tudi v tem so se prevarali, kajti že v tej številki »Delavca« boste videli, da sklicujemo izredni kongres.

Sedaj so nezavisni obupali nad svojo diplomatsko zmožnostjo, pa so napravili razkol ne da bi navedli vzrok, ter s tem pokazali, da so razbijači. Zato jih je obsodila ogromna večina kovinarjev s tem, da je ostala v naši organizaciji.

Na zborovanju »nezavisnih« na Jesenicah je vstal delegat z Dobrave ter izjavil:

Naše organizacije.

Strokovna komisija.

Uvažujte! Naše strokovne podružnice si ne znajo predstavljati, kako težko je dandanes gospodariti v naših centralah. Zato zahtevajo od central često uprav nemogoče stvari. So podružnice, ki zahtevajo za vsako malenkost govornika iz centrale. Če pa bi vzele svinčnik v roke, bi si gotovo preračunale, da stane vsaka taka pot razmeroma drag denar, ki ga spravljajo delavci s težavo skupaj in ki mora nekje manjkati. Zato naj se uredi stvari manjše važnosti z domačimi silami. Le kjer je res nujno potrebno, tam naj se pokliče na pomoč centralo.

Stavbinska stroka.

Nad podjetjem Gologranc v Celju in Glaser v Mariboru je »Unija« stavbinskih delavcev proglasila

ZAPORO

Stavbinsko delavstvo naj se po tem proglasu dosledno ravna.

Štore pri Celju. Gospod Pertinač, lastnik šamotne tovarne v Štorah je iznašel nov način preprečevanja zvišanja delavskih plač. Nek njegov ogleduh je priredil žegnanje za tovarniške delavce in seveda tudi sv. mašo na Teharjih. To je bilo namenjeno najbolj tistim, ki se drže reka: »Blagor ubogim na duhu, zakaj njim je zagotovljeno nebeško kraljestvo in neizogibno Pertinačevo izkoriščanje«. Da bi stvar ne ostala samo za »uboge na duhu«, je bila dana tudi takozvanim »antikristom« prilika za zabave, ker je bila po sv. maši še veselica z večjimi množinami opojnih pijač. Veselice so se udeležili tudi strokovno organizirani delavci, toda le v malem številu in še ti le kot opazovalci. Gospod Pertinač je bil brezdvomno protektor te prireditve, okrašene z narodnimi barvami in slavolokom. To pa g. Pertinača ni motilo, čeprav se drugače v njegovih pisarnah ne govori in tudi ne piše slovenski. Plačal je menda svojim slovenskim sužnjem nekaj sodčkov pive. Prireditelja te ljudske zmešanosti bo pa najbrže nagradil s kakšno posebno »Vertrauensposten«, da bo gledal v šamotni tovarni, kako krepko je treba tolčti šamotno opeko in kako zaslužijo g. Pertinač in njegovi zaupni ogleduhi in kako malo dobe delavci za svoje dragoceno delo. Gospodu Pertinaču je poslalo organizirano delavstvo potom tajništva v Celju dne 1. avgusta t. l. spomenico za zvišanje plač. Ker je bil gospod Pertinač tako neuljuden, da ni niti odgovoril, se je spomenico odposlalo Delavski zbornici, ki je sklicala dne 22. VIII. pogajanje na licu mesta. Tega pogajanja se pa gospod Pertinač ni udeležil. Na telefonično vprašanje je odgovoril, da se ne pogaja. Sedaj pa nekateri »ubogi na duhu« govore, da g. Pertinač organizacije ne priznava. Mi radi verujemo, da mu je organizacija trn v peti, ker hoče organizacija gmotni položaj zboljšati vsem delavcem (ne samo ogleduhom) in se s tem v zvezi dobički zmanjšajo; vendar mu ne moremo verovati, da je g. Pertinač tako nepreviden, ker bi se mu lahko zgodilo, da bi prišel z zakonom v spor. Sicer pa ima celo stvar v rokah oblastna inspekcija dela v Mariboru, na katero apeliramo z vso resnostjo, da mezdno pogajanje čimpreje razpiše.

Popravek. V zadnji številki »Delavca« se je vrinila v poročilu iz Litije pomota, ki jo na tem mestu popravljamo. V točki e.) čitaj: kvalificirani težaki od Din 5·50 do Din 6·— (mesto Din 6·50 do Din 6·80; v točki f.) pa popravi in čitaj: od Din 3·50 do Din 5·50.

Mednarodna organizacija stavbinskih delavcev. Iz letnega poročila za l. 1922 posnemamo, da je bilo včlanjenih pri mednarodni organizaciji stavbinskih delavcev l. 1922 23 državnih zvez. Število članov se je povišalo za 328.287 članov in je znašalo koncem leta 1922 1,163.583 članov. V osmih državah je število članov padlo, v desetih je naraslo.

Unija stavbinskih delavcev v Celju je prejela po računskem zaključku od 1. I. 1923 do 31. VII. 1923 sledeče zneske:

Skupina	januar Din	februar Din	marc Din	april Din	maj Din	junij Din	julij Din	avgust Din
Maribor	1231		1214	1242	953	1255		—
Celje	327	391	556	655	895	1447	1588	—
Hudajama	—	—	—	—	475·50	—	—	—
Rače pri Mariboru	—	—	—	—	—	125·50	—	—
Šamotni del. Štore	—	—	—	—	—	-	200	—
»Apnenik« Pečovnik	—	—	—	—	—	169·50	—	—
Keramični Liboje	—	—	—	—	—	229·56	888	—
» Gotovlje	—	—	—	—	—	—	—	261·75
	327	1622	1770	1897	2323	1979·59	3931	261·75

Zadnje štiri podružnice so po sklepu konference z dne 22. 7. 1923 pristopile k »Uniji stavb. delavcev« v Celju.

Podlistek.

Navodila delav. zaupnikom.

(Po Robert Dannebergovi knjigi »Der Vertrauensmann« sestavil Dr. C. J.)

Tudi je navajati člane, da pravočasno prihajajo na sestanke, ne pol ure prepozno, ker motijo s tem le pozornost na shodu.

Kadar vidi predsednik, da ni pričakovati novih prišlecev, naj z nekaj krepkimi besedami otvori shod, pove namen sestanka in posamezne točke dnevnega reda. Navadno ni dobro, da bi že predsednik takoj ob pričetku — držal dolgo govoranco, razen, ako hoče povedati kaj posebno novega, kar je udeležencem še neznano —, temveč naj prepusti besedo poročevalcu. Predsednik mora skrbeti na shodu za red, da ne govori več govornikov istočasno, mora pa tudi biti nepristranski in skrbeti za to, da pridejo vsa različna mnenja, ki jih imajo člani, do izraza.

Slaba navada nekaterih predsednikov je, da s pretiranimi besedami pozdravljajo in slave poročevalce, ki pridejo iz mesta ali od centrale.

Ko daje poročevalcu besedo, je primerno, da priporoča poslušalcem pazljivost in da, ako so na shodu navzoči tudi nasprotniki, zagotovi vsakomur besedo po končanem poročilu.

Med poročilom se mora tudi predsednik sam pazljivo obnašati in se ne sme pečati z drugimi stvarmi ali imeti posebne konference s posameznimi odborniki in s svojim razgovarjanjem motiti poročevalca.

Kadar je govornik končal svoje poročilo, naj predsednik povpraša, ali želi kdo besede k poročilu, vendar pa naj tega poziva prevečkrat ne ponavlja, ker bi lahko s tem skvaril ugoden utis poročila. Tudi naj predsednik sam ne kvari posrečenega poročila s tem, da bi nazadnje še sam imel dolgovezen govor in bi s tem uničil ugoden učinek poročila na poslušalce. Tudi bi bilo napačno, ako bi predsednik na poročilo, ki je poslušalcem ugajalo, pustil slediti kako točko dnevnega reda, ki bi utegnila vzbuditi med navzočimi malenkostne prepire. S tem bi uničil dober utis shoda.

Ako so navzoči tudi nasprotniki, ki žele govoriti, se mora predsednik potruditi, da jih shod posluša. Nima smisla, da bi se nasprotniku s krikom onemogočilo govoriti, ker bi se mu s tem dalo samo dober izgovor, da ga zato niso pustili govoriti, ker so se ga bali. Odgovarja naj pa nasprotniku poročevalec, ali če gre za krajevne zadeve, eden izmed domačih delavcev, ki mu je stvar, za katero se gre, dobro znana.

Najvažnejši sestanek krajevne organizacije je **letno člansko zborovanje**. Na tem rednem letnem sestanku je **predložiti letno poročilo o delovanju organizacije** in je izvršiti nove volitve odbora in kontrole. Predsednik ima skrbeti, da vsi odborniki pripravijo za letno člansko zborovanje kratka in jasna poročila o svojem delu (n. pr. tajniško, blagajniško poročilo itd.). Letno člansko zborovanje mora podati resnično sliko o delu organizacije v preteklem letu. Letno poročilo je nekaka bilanca krajevne organizacije in če je ta bilanca aktivna oziroma pasivna, je to zasluga oziroma krivda odbora in pred vsem predsednika.

4. Blagajnik.

Blagajnik ima v organizaciji izvrševati važno nalogo, da zbira in upravlja denarna sredstva, ki so potrebna za dosego organizačnih namenov. Ker delavstvo nima drugih virov, so delavske organizacije navezane na prispevke, ki se pobirajo pri članih.

Samoobsebi je umevno in ni treba posebej poudarjati, da mora biti blagajnik zanesljiv in redoljuben človek, ki vrši svoje blagajniške posle s strogo natančnostjo.

Obširnega knjigovodstva mu sicer ni treba voditi, na vsak način pa mora imeti vsaj blagajniško knjigo, v katero zapisuje vse prejemke, kakor tudi vse izdatke organizacije. Vse naj zapisuje sproti, ker sicer lahko pozabi kak prejemek ali izdatek in potem lahko trpi ali lastno škodo ali pa se izpostavlja nevarnosti, da bi kdo osumil njegovo poštenost.

Kemična stroka.

Medvode-Goričane. Tajništvo skupine papirniških delavcev naznanja, da se vrše redne odborove seje podružničnega odbora vsako prvo nedeljo v mesecu. Kraj in uro se bo sporočilo vedno dva dni preje, tako, da se bodo seje udeleževali lahko tudi ostali člani poleg odbornikov, kar podružnično vodstvo iskreno želi.

V **mezdnem gibanju** se nahaja: delavstvo cementne tovarne v Mojstrani, steklarne Straža pri Rogatcu in kemične tovarne v Mostah. Svetujemo ostalemu delavstvu, da v času mezdnega gibanja ne išče pod nobenim pogojem dela v teh tovarnah do preklica v »Delavcu«.

Nabiralne pole. Pozivljamo, da vrnejo podružnice: Mojstrana, Hrastnik, Moste, Ruše, Radeče, Zidanimost, Selnica, Liboje, Goričane, Tezna, Zagorje, Gotovlje, Štore (šamotni delavci), Celje, Celje II. in Šoštanj, nabiralen pole za stavkovni sklad rudarjev in mornarjev in sicer na naslov: Strokovna komisija za Slovenijo v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6/II.

Oblačilna stroka.

Predilničarji v Tržiču, organizirani v društvu Osr. dr. obl. del. pozor! Zaradi izpopolnitve tačasnega odbora in ker je po sklepu zadnjega občnega zbora rok treh mesecev že prekoračen, se bo vršil v nedeljo dne 14. oktobra ob pol 10. uri dopoldne v Delavskem domu redni občni zbor z dnevnim redom: 1. poročilo predsednika, 2. poročilo tajnika in blagajnika ter nadzorstva; 3. izvolitev novega odbora, 4. izvolitev delegata za občni zbor centrale v Ljubljani, 5. predlogi članstva in slučajnosti. Sodrugi in sodružice v predilnici! Ker ej ta redni občni zbor za nadaljne delovanje naše podružnice velike važnosti, zato vabimo vse člane, da se ga gotovo polnoštevilno udeleže. Časi so resni in samo močna in zavedna organizacija nam more ohraniti pridobitve, katere smo si pridobili po vojni. Zato pridite vsi, kolikor vas je še zavednih.

Usnjarska stroka.

Nabiralne pole. Pozivljamo, da vrnejo podružnice: Ljubljana, Maribor, Slovenjigradec, Radeče, Marenberg in Maribor (čevlj.) nabiralne pole za stavkovni sklad rudarjev in mornarjev in sicer na naslov: Strokovna komisija za Slovenijo v Ljubljani, Šeleburgova ulica 6/II.

Zahvala. Podpisana se zahvaljujem vsem sodrugom in sodružicam tovarne »Petovia« v Ptuju za nabrano vsoto Din 108.—, ki sem jo prejela v času moje bolezni. — Marija Sirovnik.

Zahvala. Javna zahvala naj velja vsem onim sodrugom in sodružicam, ki so mi v času bolezni priskočili na pomoč s tem, da so mi nabrali vsoto Din 48.75.— **Ana Gabrovec.**

Kovinarska stroka.

Nabiralne pole. Pozivljamo, da vrnejo podružnice: Žreče, Tezna, Celje, Litija, Guštanj, Št. Lovrenc, Lesce, Kamnik, Muta in Fala nabiralne pole za stavkovni sklad rudarjev in mornarjev in sicer na naslov: Strokovna komisija za Slovenijo v Ljubljani, Šelemburgova ulica 6/II.

KOVINARJI LJUBLJANA!

Občni zbor podružnice se vrši v nedeljo ob 9. uri v dvorani restavracije pri »Levu«.

Pridite vsi!

Živilska stroka

Nabiralne pole. Pozivljamo podružnice: Fram, Ljubljana, Ptuj, Vrhnika, Maribor, Maribor II., Ljubljana (pivov.) in Rogaška Slatina, da vrnejo nabiralne pole za stavkovni sklad rudarjev in mornarjev na naslov Strokovna komisija za Slovenijo v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6/II.

Vestnik „Svobode".

Občni zbor »Svobode« v Trbovljah. V nedeljo 28888. t. m. ob 4. uri popoldne bo v dvorani »Delavskega doma« v Trbovljah redni letni občni zbor tamošnje »Svobode«« z naslednjim dnevnim redom: 1. poročilo predsednika; 2. poročilo tajnika; 3. poročilo blagajnika; 4. poročilo preglednikov; 5. poročilo odsekov; 6. volitev novega odbora; 7. raznoterosti. Dolžnost vsega članstva je, da se zbora sigurno udeleži.

Odbor »Svobode« Šoštanj je izključil na zadnji seji dosedanjega sodruga Rudolfa Schmauca, ki je nesramno blatil v pijanem stanju ime društva in njegove člane. Obračamo se tem potom na vse delavce šoštanjskega okraja, da bojkotirajo njegovo gostilno in s tem napovedo tudi vsem gostilničarjem in trgovcem, ki delajo proti našim delavskim društvom in proti delavskim interesom, bojkot. — Odbor »Svobode« v Šoštanju.

»Svoboda« in U. D. R.

Nekateri sodrugi se boje, da bi ustanovitev U. D. R. ne škodovala razvoju »Svobode«, zlasti njenim D. T. E. Zato smo se namenili priobčiti kratko razpravo, ki naj dokaže, da taka nevarnost ne obstoja, temveč nasprotno-ustanovitev U. D. R. bo delovanje »Svobode« še poživila in spopolnila.

Če bi bila kaka konkurenca mogoča, bi prišle v poštev kvečjemu D. T. E. in U. D. R. Vendar je pa cela vrsta razlogov, ki to bojazen izključujejo. — Najprvo je treba upoštevati, da ima U. D. R. popolnoma drug delokrog, kakor D. T. E.

U. D. R. je zamišljena kot reditelj-ska in polskautska organizacija. Kot taka bo gojila skautske in vojaške vaje, vendar pa nikake orodne telovadbe. Tudi proste vaje bo U. D. R. gojilo le v toliko, v kolikor je za gojitev discipline in enotnosti potrebno.

Primeri v delavskih pokretih drugih držav nam kažejo, da sta obe organizaciji zelo potrebni in da je paralelno delovanje obeh organizacij lahko mogoče. Na Češkem organizirajo skaute celo D. T. E. same in nimajo pri tem najmanjše bojazni, da bi bila oškodovana telovadba. Ljudje, ki imajo smisel i za telovadbo i za skautizem, se ne bodo strašili žrtvovati za obe organizaciji, oni pa, ki so vneti le za telovadbo, naj pač samo telovadijo, in oni, ki pa za telovadbo nimajo smisla ali pa ker opravljajo pretežka dela, tisti naj bodo pa samo skautje. Z dvema organizacijama smo pa na drugi strani pridobili to, da bo dobilo kulturno delo med delavstvom še več razmaha. Pridobili smo si pa povrh še en aparat, ki bo vzgajal vaditelje, agitatorje in organizatorje.

Premisliti bi bilo še dve stvari:

1. Kako bi se uredilo, da bi se obe organizaciji čim čvrstejše med seboj podpirali.

2. Glede krojev bi bilo treba skleniti, naj jih imata obe organizaciji kolikor mogoče enake, da bo članom omogočeno udejstvovanje pri obeh organizacijah. Mnogi predlagajo, naj bi se člani D. T. E. ločili od članov U. D. R. le po znakih na klobuku. Člani D. T. E. bi nosili svoj monogram. U.D.R. pa nosi itak svoj monogram. Nekateri pa mislijo, da bi nosili telovadci slične obleke kot »Udarniki«, le, da bi imeli mesto klobukov športne čepice, ki bi istotako k temu kroju zelo lepo pristojale.

Delegacijski zbor »Svobode« bo o teh predlogih gotovo razpravljal in bo gotovo našel primeren izhod.

Sicer je pa prav gotovo, da bo, ko se razmere nekoliko normalizirajo, U. D. R. pristopilo v sestav »Svobode« kot skautska podzveza. O teh stvareh bi bilo treba tudi nekoliko časopisne polemike in nasvetov, da bomo te zadeve čim praktičnejše uredili. — F. S.

Vestnik D. T. E.

DTE v Guštanju. V naslednjem poročamo v kratkem o delovanju naše enote: Ko je naše delavstvo videlo na vsedelavskem zletu, da smo tudi mi zmožni v telovadnem gibanju iti vzporedno z meščanskimi društvi, je tudi pri nas ustanovilo telovadno enoto. Vkljub spletkarjenju in natolcevanju s strani naših nasprotnikov je prihitelo v naše vrste že nad 100 članov, kar je za naše razdrapane razmere zelo razveseljivo. Le eno je tukaj opaziti in to je pomanjkanje teoretično naobraženega vaditeljstva. Zato pozivljamo vse enote, da se posvetujejo, kako temu odpomoči in stavijo tozadevne predloge na konferenci Zveze DTE oziroma na kongresu »Svobode«, kajti prvi pogoj razmaha našega gibanja je dobro izvežbano in naobraženo vodstvo.

U. D. R.

U. D. R. Kdo smo in kaj hočemo je naslov brošurice, ki je te dni izšla. — Sodrugi, segajte po knjižici, da spoznate naše cilje. Vsak, ki jo bo prečital, bo uvidel, potrebo te organizacije. — Knjižica stane v nadrobni razprodaji komad Din 3.—. Pisana je tako poljudno, da jo bo vsak prav lahko razumel, zato segajte pridno po njej.

U. D. R. Moste pri Ljubljani. Vežbe za možko četo v Mostah se bodo vršile odslej vsako sredo od 7. do 9. ure zvečer v običajnih prostorih. Ženska četa ima vežbe, kakor dosedaj. Za izvršujoče člane so vežbe obvezne in kdor bo v prihodnje manjkal, bo premeščen v neizvršujočo četo. — Vaditeljski kurz se prične v najkrajšem času. Dan in mesto bo pravočasno naznanjeno. —

Šaštanj. V nedeljo, 7. oktobra se je vršil sestanek U. D. R., na katerem so bili položeni temelji edinice U. D. R. v Šoštanju. Sodrugi, ki so bili na tem sestanku, so uvideli potrebo te organizacije, ter so pazno sledili govoru referenta iz Ljubljane. Videlo se je, kako trezno presojajo položaj in so soglasno mnenja, da jih more ščititi v slučaju nevarnosti in reakcije le močna enotna in z jekleno disciplino prežeta organizacija. — Kakor so prvi početki pokazali, bo postala ta edinica v najkrajšem času vzor-edinica vsem organizacijam v celjskem in mariborskem okrožju. Od sodrugov iz Šoštanja pričakujemo, da pokažejo svojo organizatorično zmožnost in voljo do dela, ter pojdejo v bližnje industrijske kraje, da tam zbude mrtvilo in pokažejo tistim sodrugom sadove sistematičnega dela. Sodrugi, v tem znamenju Vam kličemo: »Živeli Udarniki saleške doline«.

Dopisi.

Štore pri Celju. V nedeljo dne 30. septembra t. l. se je vršilo strokovno zborovanje, na katerem je govoril s. Leskošek iz Celja. Zborovanje se je sicer nekaj zakasnilo, a je vendar prav lepo uspelo. Govornik je obrazložil sedanji položaj delavstva, stavkovno politiko in pomen socialne zakonodaje. Udeležba je bila povoljna. Bilo je opaziti nekaj razburjanja le mednekaterimi sodrugi, katere je razburilo zborovanje SSJ, kjer je nastopil tam mestni ekonom iz Celja g. Marn. O podrobnostih ne bomo pisali, ker bodo to preskrbeli politični listi. Strokovni shod je le pokazal enotnost delavstva v Štorah.

Guštanj. Čutim se dolžnega, da odgovorim na dopis, ki je bil objavljen v neodvisnem glasilu »Strokovna borba« štev. 36. s podpisom nekega Vinkota. Ta dopis vsebuje take nesramne laži in zavijanja, da se človeku, ki je bil na omenjenem shodu in je slišal izvajanja s. Golmajerja, naravnost gabijo laži in zavijanja, ki jih priobčuje »Strokovna borba«. Da so »neodvisni« kaj takega res zmožni, do danes nisem veroval in mislil sem si vedno, da jih mora biti sram svojih laži. Nasprotno, oni se še celo drznejo hvaliti in zagovarjati v guštanjski okolici svoje laži in to še celo pred člani, ki so bili na tem shodu prisotni in vedo, da je to le gola laž in obrekovanje.

Pisca članka gotovo jezi le to, da so »nezavisni« z velikim pompom sklicali za nedeljo pred našim shodom tudi shod, na katerem je bilo pa z referentom vred reci in piši le troje udeležencev. Ker referent na tem shodu ni mogel iztresavati svojih neumnosti, ker ni bilo poslušalcev, je to hotel napraviti laden pozneje na našem shodu in s tem ni dosegel drugega, kakor to, da je bil s. Golmajer primoran po svojem končanem referatu še enkrat oglasiti se k besedi in na neumnosti, ki jih ta »neodvisnež« zagovarja, odgovarjati. »Borba« sicer pravi, da mu predsedstvo

---

Tudi naj organizačni denar hrani posebej in ga ne meša s svojim denarjem. V tem slučaju se mu lahko pripeti, da sicer brez vsakega hudobnega namena zase porabi kaj organizačnega denarja in potem lahko pride v veliko zadrego, ako ga o pravem času ne more nadomestiti.

Blagajnik ima skrbeti zlasti, da člani redno plačujejo mesečne prispevke. Pri tem naj se ne zanaša, da mu bodo člani ob mesecu sami denar skupaj nosili, temveč bo moral večinoma poiskati člane in kasirati prispevke. Naravno je, da mora za to izbrati čas, ko imajo člani denar, n. pr. začetkom meseca ali v soboto ob izplačilu mezde.

(Dalje prihodnjič.)

U. D. R.

Kdo smo in kaj hočemo?

Tak bo naslov knjižici, ki je izšla te dni. Naroča se tudi pri upravništvu ‚Delavca' Ljubljana, Šelenburgova ulica štev. 6/II.

D. T. E.

IZ ZGODOVINE D. T. E.

Začetki našega tel. gibanja. V letu 1894. se je ustanovilo v Julianovem na Moravskem prvo delavsko telovadno in podporno društvo »Lassalle«, katerega glavni namen je bila telesna vzgoja članstva. Temu so sledila še podobna društva v Husovicich, Židenicich, in Lišni. V teh društvih so gojili telovadbo, toda brez enotnosti in brez sistema.

Prva DTE. Prvo DTE so ustanovili 22. avgusta v letu 1897. v Pragi in s to ustanovitvijo je bil položen temelj našemu današnjemu telovadnemu gibanju.

Zveza DTE Češkosl. (Svaz D. T. E.). Potreba po enotnosti je prisilila telovadne enote na Češkem, da so se v letu 1903. združile v Zvezo DTE, ki je na ustanovnem občnem zboru štela 31 enot s 1076 člani, 100 članicami, 106 gojenci in 130 dečki. Ob priliki ustanovitve je bila tudi prva zvezna javna telovadba z nastopom 200 telovadcev.

L. 1905. je izšla tudi že prva številka zveznega glasila »Telocvičný ruch«, l. 1909. pa so začela izhajati »Cvičitelske rozhledy«, list za vaditelje.

Mednarodna socialistična zveza za telesno vzgojo in sport se je ustanovila v letu 1913. in k tej zvezi so priključene vse socialistične telovadne organizacije raznih držav.

Prva delavska olimpijada. Delavska olimpijada bi se imela vršiti že v l. 1915. ob priliki tristoletnice smrti M. Jana Hus-a, a svetovna vojna je to preprečila in ta največja delavska prireditev se je vršila šele leta 1921. v Pragi. Tedaj je nastopilo vseh telovdcev skupaj okoli 23 tisoč.

Delavsko telovadno gibanje v Sloveniji. Po vzgledu drugih držav se je tudi pri nas započelo delavsko telovadno gibanje, ki je posebno po svetovni vojni dobilo velik razmah.

Že l. 1910. se je ustanovilo v Mariboru delavsko telovadno društvo »Sloga«, ki je kljub neugodnim razmeram skrbelo za telesno vzgojo članstva do svetovne vojne, potem se je pa poleg mnogih drugih društev razpustilo. Po svetovni vojni pa se je »Sloga« zopet na novo oživela in s podvojeno silo začela delovati tako, da je še v istem letu priredila več javnih nastopov, ki so želi mnogo priznanja.

V istem času se je tudi pri podružnici »Svobode« na Jesenicah po češkem vzorcu ustanovila enota, ki je skupno z mariborsko »Slogo« priredila 25. jun. 1922 javno telovadbo in položila tedaj temelj jugoslovanskim DTE.

Jesenicam so sledile še druge podružnice »Svobode« v Ljubljani, Šiški, Vrniki, Trbovljah, Javorniku, Hrastniku in Šoštanju. Posebno pa so se razmnožile enote v letu 1923. Tedaj je bilo že 14 telovadnih enot, ki so se v svrho enotnega vodstva združile v Zvezo DTE, ki se je priključila Zvezi DTE Češkosl. tako, da smo v telovadnemu gibanju v tesni zvezi s češkimi sodrugi.

S tem smo v kratkih besedah povedali nekaj iz delavske telovadne zgodovine in opozarjamo tu vse vaditelje tega gibanja, da ima tudi to gibanje v bodoče v veliki meri pripomoči k rešitvi velikega problema današnje dobe, to je socialnega vprašanja!

shoda ni hotelo dati besede, kar je gola laž, temveč nekaj starih v razrednem boju osivelih sodrugov med zborovalci je protestiralo, da bi dobil »neodvisni« (ki je baje iz Kamnika) besedo z motivacijo, da to »nezavisno firmo« že poznajo in šele na posredovanje s. Golmajerja, ki je vso »nezavisno firmo« (kakor jo pri nas stari sodrugi imenujejo) točno opisal in pri tem omenil še povrhu »Delavske novice« ter njenega nekdanjega urednika Štefanoviča. Bilo je sicer precej sodrugov, ki tega niso verovali, sedaj pa, ko so zbrali to lažnjivo poročilo v »Borbi« so trdno prepričani, da je imel s. Golmajer prav. Torej ste nas sami prepričali, da je to, kar delate, res barabstvo in če bo šlo tako naprej, bomo res metali vse Vaše nezavisne liste na gnoj, ker vemo, da mora resnica zmagati nad neresnico. Vi se pa zavedajte, da v Guštanju ni tal, na katerih bi se dalo v kalnem ribariti. — Zaveden kovinar v Guštanju.

Objave.

NAZNANILO.

Pripravljalni odbor »Stavbene in gostilničarske zadruge Zagorje - Loke sklicuje za dne 14. oktobra ob 4. uri popoldne **ustanovni občni zbor** zadruge v dvorani nad Konzumnim društvom na Lokah pri Zagorju.

*

Razgled po svetu.

Tedenski pregled.

Ljubljana, 9. oktobra 1923.

Dočim je zemeljska katastrofa uničila Japonsko za obnovo, katere se zbirajo prispevki po vsem svetu, se je Kitajska v toliko konsolidirala, da si je nadela ime republike in izvolila za svojega predsednika Tsan-Kuma. Ali se bo novi predsednik držal, oziroma ali bo obvladal položaj, še ni možno reči, ker pač ne poznamo pravih razmer. Veliki ruski pisatelj in filozof je v svojem pismu nekemu japonskemu duševnemu delavcu obsojal socializem, ki se je začel razširjati po Kitajskem. Pri tem se je njegov veleum urezal. Socialistična misel je šla zmagovito svojo pot. Ljubosumnost posameznih generalov je zavedla Kitajsko v krvavi boj, ki je zahteval nekaj človeških žrtev in povzročil neizmerno stvarno škodo. No ideja socializma je premagala vse ovire in sedaj je Kitajska — republika.

Japonska je veljala za eno najbolj militarističnih držav sveta, kar je v resnici tudi bila. Vendar smo opažali zadnje čase znatno poživljenje socialističnih organizacij. Ker so Japonci nad vse delaven narod, ni dvoma, da se njihova država kmalu dvigne iz ruševin, pri čemer bo vsekakor prihajala in prišla v poštev misel in volja delavnega ljudstva.

Znani angleški državnik in parlamentarec Lloyd George je odpotoval v Ameriko. To se pravi, da hoče Anglija svojo politiko orijentirati zopet proti zapadu, ker se s Francijo ne moreta strinjati, razen ako je dovolj plena za obe državi. In tedaj ga ni, ker je Francija pohrustala Nemčijo. Američani so namen angleškega državnika takoj izpregledali in ga sijajno sprejeli. Zato pa je bil Lloyd George moralno primoran izjaviti kot lastno misel očitek vlade Zedinjenih držav ameriških, da bi bil reparacijski problem že davno rešen, ako bi bila Evropa svoj čas sprejela načrt ameriškega podtajnika Hughesa. — Sicer pa je verjetno, da po vsem tem potovanje gospoda Lloyd Georga ne ostane brez uspeha, če ne napram Franciji, pa kod drugod, n. pr. v bližini Japana ali na Tihem oceanu...

Nemci imajo novo vlado, ki pa se pravzaprav ni mnogo izpremenila. Izpadlo je le nekaj dosedanjih ministrov, med njimi en socialist. Vlada je koalicijska in so udeležene v njej vse stranke razen skrajnih levičarjev in desničarjev. Takoj po nastopu vlade je novi predsednik ostro napadel industrijce, češ, da so se v zadnji vladni krizi vedli skrajno neokretno. In res je, da so se med tem časom nemški veleindustrijci na čelu jim Stinnes razgovarjali s francoskimi industrijci in vojaškimi oblastmi. Bratec se je sestal z bratcem v znamenju kapitala, med tem pa prezeba marokanski znav (vojak) ob Renu in v svoji jezi kolne brezposelnega nemškega delavca. Diplomati pa sede v razkošni dvorani in se pogajajo...

Italijanska socialistična stranka je izključila nekaj poslancev, ki so pod vplivom buržoazije netili nesporazumljenje v stranki.

Kar se itče zunanje italijanske politike, moramo ugotoviti, da njenemu nasilnemu nastopu ni prijazna prav nobena njena zaveznica, vendar se noče nobena izpostavljati za nas, ker nas smatrajo po neuspehih naših diplomatov sodeč za državo »druge klase«. Naj omenimo pri tej priliki še to-le: Bivši predsednik Združenih držav ameriških je izdal svoje spomine, v katerih piše med drugim, kako prefrigana da naravnost sleparska je bila politika Italije in kako topoumno je nastopila naša diplomacija pri vseh mednarodnih pogajanjih. Ta trditev, ki izvira od moža, ki je bil priča vsem zgodvinskim dogodkom zadnjega desetletja, in o čegar nepristranosti ne moremo dvomiti, nam odkrito razjasnjuje vzrok naših vsesplošnih neuspehov v zunanji politiki. Da vzpričo tega dejstva notranja politika ne more biti boljša, je jasno.

Zasedanje narodne skupščine bi se moralo po prvotnem načrtu že končati. Pa radikalci, ki so med tem užalili Turke in sklenili kravjo kupčijo z Nemci ter odbili klerikalce, skušajo vso stvar omiliti z zavlačevanjem. Naglašajo, da je treba sprejeti državni proračun in zakon o novih volitvah. Potem naj se parlament razpusti in naj se izvrše nove volitve. Izgleda pa, da bo zasedanje skupščine v par dneh zaključeno.

V zadnji seji narodne skupščine se je vršila ostra debata o novih pristojbinah. Poslanci opozicije so dokazali, da so z novim zakonom udarjeni zopet le revni sloji, dočim se bodo imoviti ljudje tem taksam izogibali. Je pač tako, če delajo zakone imoviti ljudje!

Razno.

Vzgled vsem obratom. Koliko je govorjenja, koliko je pisanja v vseh časopisih o vprašanju obrtne nadaljevalne šole za vajence, ki si ne morejo zagotoviti od države primernega kredita za vzdržavanje teh šol. — Zadruga »Jugometalija« je, videč celo igro, segla po samopomoči ter je za svoje vajence ustanovila svojo lastno obrtno šolo; pridobila si je v to svrho izborne učitelje za različne predmete, ki so za praktično življenje nujno potrebni. — Med drugimi predmeti se bo predavalo: o geometriji, narodnem gospodarstvu s posebnim ozirom na zadružništvo, kemiji, fiziki, obrtni korespondenci, računstvu itd. — V tem činu se jasno vidi, da hodi vodstvo te zadruge po začrtani poti preko ovir naprej ne oziraje se na levo in desno in s tem uravnava ter pripravlja pot do realnega dela na polju delavskega gospodarskega gibanja. — Posebno važnost se polaga tudi na to, da bo v teh mladih dušah vzklila prva zavest in veselje do novega družabnega reda. Ker se jim bo na teh predavajih predavalo na vzgojni način poljudno, jim bo lahko priti do spoznanja, kje današnja družba boleha in kje je lek za njeno ozdravitev. — Šola izvršuje dvojno nalogo, izobrazbo duhov in vzgojno delo v smislu bodočega družabnega reda. Tako vrši zadruga vsestransko svojo dolžnost, kljub velikemu gospodarskemu boju, ki se danes odigrava na svetovni pozornici.

»Slovenec« št. 223. prinaša pod naslovom »Črni dan slovenskega naroda« daljšo razpravo o ukinitvi slovenskih šol v Julijski Benečiji. Dne 1. oktobra je uvedla šolska oblast v Italiji že v prvem razredu na vseh slovenskih šolah italijanski učni jezik. Vsi učitelji so dobili nalog, da otroke v 1. razredu uče samo laško. Slovenski učitelj mora s slovenskimi otroci govoriti samo v italijanskem jeziku. Slovenščina naj se uči kot neobvezen predmet in še to izven učnega načrta pri posebnih urah kot prost predmet. V štirih ali petih letih ne bo v Italiji niti ene slovenske šole več. Članek končuje z zaključkom, da dokler se ne poruši Mussolinijeva policajska vlada, toliko časa tudi za tamkajšnje Slovence ni mogoče ničesar storiti.

K temu članku bi bilo treba pripomniti le to, naj sporoči »Slovenec« te svoje želje rimskemu papežu, ki je kot vrhovni poglavar katoliške cerkve pripomogel, da je prišel Mussolini na vlado. »Slovenec« je imel ob priliki katoliškega shoda najlepšo priliko povedati papeževemu nunciju, naj vatikanska gospoda ne igra dvojne igre. Naj ne blagoslavlja morilcev in obenem tudi njihovih žrtev. Naj ne dela take politike kakor med vojno, ko so v Italiji katoliški duhovniki blagoslavljali italijansko orožje, v Avstriji so pa duhovniki iste vere blagoslavljali avstrijsko orožje, ki je bilo italiajnskemu sovražno. Oboji so prosili istega Boga za — zmago njihove armade.

*

Posredovanje dela.

V DELO SE SPREJMEJO:

Pri Državni Borzi Dela v Ljubljani: rudarji, kotlarji, kovinski strugar, stroj. ključavničar, elektromonter, poh. mizar, mizarji, žagarji (cirkularisti), žagarji za polnojarmenik, žagarji za vodno žago, žagarji (gateristi), žagarji za venecijansko žago, izdelovalci gamaš, čevljarji, čevljarski delovodja, ščetar, klobučar, mlinar, sodavičar, pleskar, zidarji, potnik za kravate, šivilje, postrežnica, služkinje, vajenci itd.

Čevlji domačih tovaren Peter Kozina & Ko z znamko »Peko« so najboljši in najcenejši. Zahtevajte jih povsod. Glavna zaloga na drobno in debelo: Ljubljana, Breg št. 20 in Aleksandrova cesta št. 1.

Išče se pod zelo ugodnimi pogoji

spreten kovino-livar

Ponudbe naj se pošlje na H. Stolca sinovi, Novi Sad.

Iščemo:

Prirezovalce za čevlje, šteparke za šivanje zgornjih delov čevljev, ščiparje za šivane čevlje (Rahmenzwikker), **stružnike za obrobke** (Schnittfrässer) in **delavce za pritrjevanje in brušenje podpetnikov** (Absatzaufdrücker und Absatzglaser). — Samo prvovrstni delavci naj vpošljejo svoje ponudbe na: **„PETOVIA“, usnjarska industrija d. d. na Bregu pri Ptuju.**

Jugometalija sprejme takoj 2 dobro izurjena

kotlarska pomočnika

Ponudbe sprejema pismeno ali ustmeno »JUGOMETALIJA«, r. z. z o. z., LJUBLJANA, Kolodvorska ulica številka 8.

Velika zaloga

moške in deške konfekcije

za vse sloje

Jos. Rojina, Aleksandrova c. 3

Naznanilo o preselitvi.

Vljudno naznanjam, da se je moja tvrdka

J. Maček

največja zaloga oblek za gospode in otroke

preselila

na Aleksandrovi c. iz h. št. 3 na h. št. 12

in se priporočam cenjen. odjemalcem in sl. občinstvu za nadaljno naklonjenost z zatrdilom najsolidneje postrežbe.

V imenu Strok. kom. (P. odb. GDSJ.) Izdajatelj: Franc Svetek. Odgovorni urednik: Jože Berdajs. Tiska tiskarna Makso Hrovatin.